

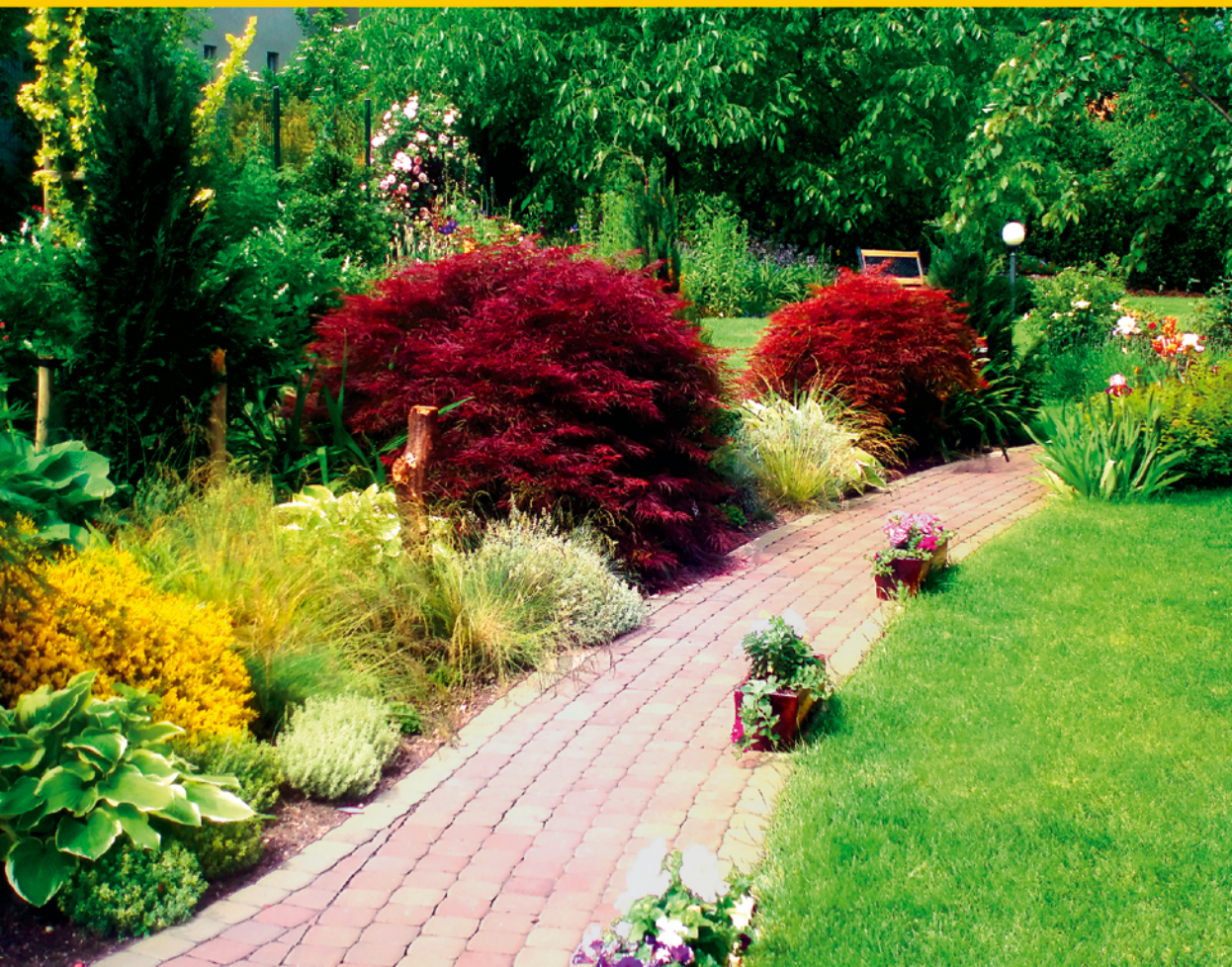

polskie opracowanie ■
cztery pory roku w ogrodzie ■
roczny plan prac ■
pielęgnacja roślin ■

KALENDARZ OGRODNIKA

Joanna Mikołajczyk

KALENDARZ OGRODNIKA

Joanna Mikołajczyk

Wstęp 3

Wiosna 4

Przedwiośnie 4

Pierwiośnie 10

Pełnia wiosny 14

Lato 20

Wczesne lato 20

Pełnia lata 24

Późne lato 28

Jesień 32

Wczesna jesień 32

Złota jesień 36

Późna jesień 40

Zima 44

Przedzimek 44

Pełnia zimy 46

Spodzimek 48

Pielęgnacja 52

Ogród frontowy i miejski 52

Ogród ozdobny 54

Ogród użytkowy 58

Wstęp

Kalendarz ogrodnika jest rodzajem terminarza, który w podziale na pory roku i strefy ogrodu przypomina, jakie zadania czekają w danym okresie. Rytmu prac nie wyznaczają tu sztywne daty kalendarza gregoriańskiego, lecz określone zjawiska przyrodnicze i opisywane według nich fenologiczne pory roku. Umownie przyjęte daty rozpoczęcia kolejnych pór roku nie mogą uchodzić za miarodajną wskazówkę żywotnych cykli przyrodniczych. Co więcej, nawet rytmiczne zmiany fauny i flory w różnych częściach kraju mają własną dynamikę, odmienną od pozostałych. Doskonałym tego przykładem jest czterdziestodniowa różnica w długości okresu wegetacyjnego między najcieplejszym a najzimniejszym rejonem Polski. Cezury w kalendarzu fenologicznym znaczą powszechne zjawiska przyrodnicze, będące niezawodnymi zwiastunami kolejnych faz rocznego cyklu. Planowanie prac ogrodniczych według takiego rozkładu wymaga wprowadzić większej wprawy i czujności, służy za to roślinom, a ogrodnika chroni przed rozczarowaniem.

Zwiastunów każdej z pór roku należy szukać w ramce zatytułowanej *Podszepty natury*. Z kolei prace w ogrodzie, jakie przypadają na każdy z fenologicznych okresów, podporządkowano tradycyjnemu podziałowi przestrzeni ogrodu na część ozdobną i użytkową. Poprzedza je spis zadań, które dotyczą całego ogrodu, np. uprawy ziemi czy walki ze szkodnikami żerującymi zarówno na kwiatkach, jak i w sadzie. Także w tym rozdziale pojawiają się ramki z ogrodowymi rozmaitościami: wyborem ciekawych gatunków i odmian, sprytnymi rozwiązaniami, osobliwościami świata roślin.

LEKSYKONIA

Fenologia – nauka opisująca cykliczne zmiany w świecie roślin i zwierząt powiązane ze zmianami klimatycznymi. Sezonowość reakcji określonych organizmów żywych na zjawiska pogodowe pozwala ustalić rzeczywiste pory roku, znajdujące wyraz w naturze. Są to tzw. fenologiczne pory roku.

Wiosna

Przedwiośnie marzec – kwiecień

Przedwiośnie to jedna z fenologicznych pór roku, uzupełniających kalendarz astronomiczny. Pięknie nazywana również zaraniem wiosny wiąże się wyłącznie ze zjawiskami pogodowymi. Niekiedy pierwsze oznaki przedwiośnia można zaobserwować nawet pod koniec stycznia. Zwykle jednak nadchodzi wraz z marcem i trwa do początku kwietnia. Dni zarania wiosny równają się z nocą, a temperatury wahają od 0 do 5°C i stale rosną. Przedwiośnie budzi rośliny do życia, grożąc im zarazem niebezpiecznymi przymrozkami.

W ogrodzie przedwiośnie otwiera kolejny intensywny sezon. Nastaje czas wielkich przygotowań: siewów na uprawy wstępne, przygotowania gleby, przesadzania i rozmnażania pierwszych roślin, nawożenia oraz doprecyzowania ostatnich ogrodowych projektów, a przede wszystkim planów nasadzeń i zmianowania w warzywniku.

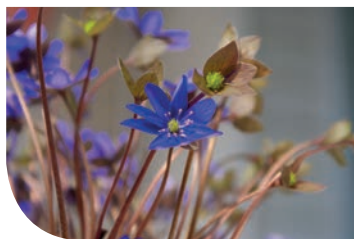
Ogród zaczyna rozkwitać barwnymi bieżnikami tulipanów, krokusów, ranników i przebiśniegów. Gdy ziemia przeschnie na tyle, że nie będzie się już lepić i zamazywać, wspulchnia się ją i w razie

PODSZEPTY NATURY

Zwiastuny przedwiośnia:

- pyłą męskie kwiaty leszczyny pospolitej (*Corylus avellana*),
- złocą się kotki (męskie kwiatostany) wierzby iwy (*Salix caprea*),
- zakwita przyłaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*) i podbiał pospolity (*Tussilago farfara*).

potrzeby wzbogaca się dojrzałym kompostem (głównie gleby lekkie). Na zagonach, które zimą były pozostawione w ostrej skibie, ziemi nie należy przekopywać, a tylko wzruszyć i rozkruszyć bryły. Przekopuje się wyłącznie te grządki, na których jesienią zostały wysiane rośliny na zielony nawóz i pozostawione na zimę. Warto też rozpocząć systematyczną walkę z chwastami. Dokładne odchwaszczenie gleby o tej porze roku zahamuje rozwój kolejnych chwastów i sprawi, że później nie będą aż tak uciążliwe. Dobrze też zająć się ślimakami – odłowić je, zastawiając pułapki piwne: napełnione piwem niskie naczynka lub słoiki wkopane w ziemię. Można przygotować także wywar z suszonych pokrzyw do profilaktycznych oprysków chroniących rośliny przed chorobami pędów, a od końca marca przeciwgrybiczny napar ze skrzypu polnego. W walce z mszycami stosuje się wyciągi z czosnku, wrotczu pospolitego lub cebuli. Wczesną wiosną pobiera się sadzonki zielne lub rozmnaża rośliny przez odcłady. Do końca miesiąca, a w zimniejszych rejonach do pierwszych dni kwietnia, wciąż jeszcze warto dokarmiać ptaki.

PRACE W OGRODZIE OZDOBNYM

- Wysiewa się nasiona kwiatów jednorocznych do domowej uprawy na parapecie: aksamitki, cynie, wilce, lewkonie, kobeę, tunbergie.
- Rośliny uprawiane w donicach i zimowane w pomieszczeniach powoli trzeba hartować, a najbardziej witalne, jak wawrzyn i oleander, można wystawić na zewnątrz. Wierzchnią warstwę ziemi zastępuje się świeżą glebą i przesadza się te rośliny, które bezwzględnie tego wymagają. Dobrze jest zwiększyć częstotliwość podlewania.
- Pelargonie i funkcie przycina się i również zaczyna regularnie podlewać.
- Wraz ze wzrostem temperatur, należy stopniowo usuwać pierwsze osłony zimowe, które jednak wciąż warto trzymać w pogotowiu. Trzeba pamiętać, że do zimnej Zośki jeszcze daleko. O tej porze roślin nie odkrywa się w pełnym słońcu.
- Powinno się rozgarniać kopczyki usypane wokół róż i powoli usuwać z krzewów zimowe osłony. Róże pienne przycina się i na nowo podwiązuje. Mocno przycina się pozostałe krzaczki róż i zasilają je.
- Na drzewach i krzewach trzeba wykonać cięcia sanitarne. Usuwa się wszystkie chore, uschnięte i obumarłe części roślin. Te zdrowe mogą trafić na kompost, chore pozostałości powinno się spalić.
- Warto sprawdzić stan podpór ustawionych w ogrodzie oraz wiązań wokół pędów i pni – te zbyt ciasne należy rozluźnić.
- Warto kontrolować ekspansję pnących rosnących przy ścianach – jeśli ich pędy wplatają się w rynny i pod dachy, koniecznie należy je usunąć.
- Z obeschłych trawników ostrymi grabiami wygrabia się suche i zgniłe źdźbła i usuwa nagromadzony filc. Trawniki napowietrza się, nawozi i wyrównuje krawędzie.
- Porządkuje się rabaty i kompozycje bylin: należy usunąć część najbardziej ekspansywnych roślin, starsze odmładza się przez podział kęp i brył korzeniowych lub mocne cięcie; rozsadza się do innych części ogrodu.
- Pod koniec marca do gruntu wysiewa się pierwsze nasiona jednorocznych roślin ozdobnych: czarnuszki, maku, groszku pachnącego, nagietka.
- Rośliny dwuletnie, w poprzednim sezonie wysiane na rozsadniku, można przenosić na stałe miejsca, pod warunkiem że pogoda jest sprzyjająca.
- Dopiero teraz (nie jesienią!) nisko przycina się kępy traw uprawianych w ogrodzie. Marzec to również dobry czas na sadzenie nowych traw i paproci.
- Jeśli warunki są sprzyjające, można wykopać kępy bylin, które chce się odmłodzić lub rozmnożyć. Dzieli się bryły korzeniowe i rozsadza, np. astry, rudbekie, płomyki, żurawki, liliowce, funkcie.
- Sadzi się pierwsze krzewy, drzewa i byliny, zakłada żywopłoty. Przedwiosnie to obok jesieni główny czas sadzenia drzew i krzewów o nagich korzeniach.
- W zbiornikach wodnych można przesadzać rośliny – warto usunąć zbyt gęste i stare.
- Jeśli zamierza się założyć trawnik, marzec jest najlepszą porą na przygotowanie podłoża.